D·N
12/10 1946

Kontroll över kommittéerna

Den beskärning av kommittéväsendet som för några dagar sedan förslogs i borgmästare Rosanders utredning är icke långtgående. Endast 23 av över 200 kommittéer skulle enligt förslaget avvecklas, och flera av de kommittéer som hotas av likvidering är i realiteten redan avsomnade, delvis på grund av hög ålder och härav följande brist på aktuella arbetsuppgifter. I praktiken viktigare är det krav på förlöpande kontroll över kommittéernas verksamhet som utredningsmannen framfört. Om en sådan kontroll av verkligt effektiv natur kunde anordnas, skulle den utan tvivel tillgodose ett trängande behov inom statsförvaltningen.

Kommittéinstitutionens omfattning och betydelse har ständigt ökats. För tjugu år sedan kostade kommittéerna statsverket omkring två miljoner under ett budgetår, nu överstiger motsvarande siffra 5,3 miljoner. Kostnaden är större än lönerna i alla statsdepartement tillsammans — de sistnämnda uppgår till 4,3 miljoner — och närmar sig utgifterna för en ordinarie värnikesdag. Att kommittéerna utgör en oundinglig del av den svenska förvaltningsapparaten kan icke bestridas, men därmed jävas ej uppfattningen att slöseri med statsmedel förekommer i särskilt stor utsträckning på detta område.

Som en skandal i särkless framstår förfarande den socialiseringsnämnd som tillsattes av den första Brantingska regeringen år 1920 och som först i slutet av 1930-talet i olika etapper avvecklades. Nämnden kostade sammanlagt 975.000 kr. Kostnaderna stod på det mest slående sätt i omvänd proportion till prestationerna. Huvudresultatet var en rad deskriptiva framställningar av högst skiftande värde som, därest de utförts på i dylika fall brukliga villkor, skulle ha kostat en bråkdel av de summor som faktiskt användes. Något betänkande i egentlig mening kom aldrig i den behandlade huvudfrågan; det ersattes av ett par till böcker utvidgade uppsatser, fyllda av lika banala som pretentiöst framförda reflexioner. Beteckande är att man i den debatt kring socialiseringsfrågan som sedermera uppstått aldrig finner en hänvisning till nämndens utredningar. Nämnden gav under en följd år några socialdemokratiska politiker en relativt arbetsfri bihikomst. Med tanke på de ekonomiska svårigheter som ofta följer med yrkespolitisk verksamhet kan detta från vissa synpunkter påstås ha varit försvarligt — men något annat gott är icke att säga om nämnden.

I mindre skala finns många exempel på misshushållning i kommittéernas verksamhet. I våras reste, för att nämna ett flagrant fall, från 1945 års militärutredning — som i dagarna avger sitt slutbetänkande — icke mindre än åtta personer (däribland alla kommitténs ledamöter utom en som blev förhindrad) till Schweiz för att på ort och ställe studera frågor rörande disciplin och personalvård. Kostnaderna härför blev över 18.000 kr. Att sända åtta personer — av vilka några icke språkkunniga — för att ta reda på hur det förhåller sig med disciplin och personalvård i den schweiziska armén är fantastiskt. Rimligen borde en rapport från den svenska beskickningen i Bern ha varit tillräcklig; i varje fall kunde en enda resenär ha fyllt kommitténs behov av upplysning.

Över huvud är vid representation eller studier i utlandet de statliga utgifterna ofta orimligt stora. Vid internationella arbetskonferensen i Seattle i somras företrädde Sverige av åtta personer, vilka — bortsett från arvodena — honorerades med sextio kronor om dagen jämte fria hotellrum. Dessa ytterligt generöst tilltagna belopp kommer icke på kommittéernas konto, utan de skulle vara naturligt —, ty ett extra anslag har av riksdagen beviljats för internationellt samarbete av denna art.

Med all rätt framhålls i försvaret för kommittékostnaderna att arvoden och dagtraktamenten icke är betydande — enligt 1946 års kungörelse och resereglementet tillsammans 33 kr. för personer bosatta utanför sammanträdesorten. Men det bör ihågkommas att kommittésammanträdena ofta är ytterst korta, att en medlem stundom har flera sammanträden på en dag (varvid det extra sammanträdet honoreras med 10 kr.) och att kommittéerna — stundom med korrekt knapphet, stundom med överdriven flotthet — beslutar om att ett antal dagar utom sammanträdesdagarna skall anses som lösdagar och att alltså i denna ordning ett slags höjning av arvodena är möjlig.

De största onödiga utgifterna sammanhänger sannolikt med resor, specialutredningar och tillkallandet av särskilda sakkunniga att hjälpa kommittéerna. Som exempel kan nämnas den kostsamma statistik över realskolelinjerna som 1940 års skolkommission lät utarbeta och som sedermera av en expert, professor Quensel i Lund, förklarades "icke kunna användas för det avsedda ändamålet".

Ofta har i kommittéarbete verksamma personer, särskilt de som tjänstgör som ordförande och sekreterare, ledigt från sitt ordinarie arbete, varvid lönen ersätts av statsverket. Denna möjlighet att ta tjänstledighet utnyttjas gärna, trots att verederbörande med kommittéuppdraget förenar andra inkomstbringande och tidskrävande uppdrag, vilka är av sådan natur att ersättning för utebliven förtjänst icke kan lämnas av statsverket, t. ex. medarbetarskap i radio och i pressen. Stundom kan en sådan anordning anses legitim, i andra fall innebär den en icke motiverad höjning av kommittékostnaderna.

Redan de gjorda erinringarna visar att en förlöpande kontroll över kommittéarbetet kan vara behövlig. En energisk kontrollman, som icke är alltför känslig för påtryckningar och icke själv tar intryck av yrkespolitikernas kamraderi, skulle sannolikt utan att försämra förutsättningarna kunna spara in någon miljon om året.

Ett lärarutbyte mellan svenska och danska skolor kommer att ordnas i höst. Från svensk sida skall enligt skolöverstyrelsens beslut delta lektorerna A. Lidén, Borås, H. Elovson, Ealöv, Gertrud Areskog, Stockholm, A. Norberg, Umeå, och R. Hillman, Sigtuna, samt adjunkten P. Vallmark, Skara. Deltagarna föreslås att under tjänstledigheten få uppbära omkostnad 18n.

Det är ett övergrepp mot svensk sedvänja

som Z. Höglund avser att begå vid prenidievalen i Stockholm på tisdagen. För att ge en "uppmuntran" åt kommunisterna, som är stadsfullmäktiges minsta grupp, berövar han den näst största gruppen, folkpartiet, dess ålderdomliga vice ordförande-post i stadsfullmäktige. Majoriteten för detta arrangemang säkras genom ett nytt övergrepp: vice ordförande-posten i stadskollegiet, som alltid och även under årets förhandlingar ansetts böra besättas ur det näst största partiets led, överflyttas till Sandbergsfalangen inom socialdemokratin.. Man kan säga att dessa taktiska arrangemang inte har något större inflytande på det sakliga arbetet inom kommunalförvaltningen. Men de är politiskt anmärkningsvärda som tecken på ett slags förbund mellan Z. Höglund och kommunisterna, ett förbund vars befästande tydligen är vederbörande kärare än principer som haft karaktär av oskriven lag.

Den nye skolministern har gått sekreterarvägen

till chefsposten i ecklesiastikdepartementet. Josef Weijne har varit en professionell utredningsman, som anlitats i alla möjliga sammanhang där skolärenden och angränsande frågor har bearbetats — nu senast i nya skolkommittén. Han har också en tid varit statssekreterare i ecklesiastikdepartementet efter att ha avslutat sin träning i skolöverstyrelsen. Tidigare hade han suttit fjorton år i riksdagen med huvudplacering i statsutskottets avdelning för skolärenden. Så långt det gäller fackligt vetande och förvaltningserfarenhet på skolområdet är han alltså grundligt förberedd. Däremot är han tämligen obevandrad utanför den rösjongen. I varje fall nämns man inte något tillfälle då hr Weijne har framträtt mot en allmänt kulturpolitisk bakgrund eller gjort sig gällande vid principiella avgöranden utanför den trängre ramen. Kanske har han känt att han inte passar i den rollen. Han har nöjt sig med att samla sekreterarmeriter. Med hänsyn till de magistrala uppgifter som traditionellt tillkommer en ecklesiastikminister är han dåligt utrustad — låt vara att han haft enskilda företrädare i ämbetet som verkat ännu fattigare. De fiesta regeringar har dock satt en ära i att kulturministern skulle fylla särskilda kulturella anspråk. För den nye statsministern har det tett sig viktigare att få en efterträdare som garanterar att hans egna skolstravanden fullföljs. Olika meddelanden rörande skolkommitténs verksamhet har antytt i vilken riktning det Erlanderska skolprogrammet pekar, och det får erkännas att det synes vara på ett välgörande sätt fritt från gammal doktrinarism. Om ecklesiastikministern företräder denna åskådning och personligen arbetar för att omsätta den i praktiska lösningar är det mycket välkommet. Givetvis blir samarbetet mellan statsministern och hans f. d. sekreterare särskilt intimt även i fortsättningen.

PRESSGRANNAR

Några norska tidningar diskuterar Dagens Nyheters ledande artikel den 6 oktober, som betonade att Sverige trots sina sympatier för de demokratiska västmakterna och deras politik icke kunde i närvarande läge arbeta för eller analuta sig till ett västblock. Arbeiderbladet (s) skriver:

> Det er da på det rene at selv kretser i Sverige som ikke legger skjul på sine vestmaktsympatier, ikke kan tenke sig tilslutning til vestblokken som et alternativ til regieringens politikk. Men en får det inntrykk at Dagens Nyheter og dets meningsfeller mastenker regieringen for å være villig til å betale en vel høy pris for Sovjet-unionens venskap.
>
> Grunntonen i artikken er resignasjon. Av bitter nødvendighet — "av selvopholdelsesdrift og frykt" — er Sverige blitt trunget inn på nøytralitetens vei — enda en gang. Det må holde seg rustet, militært og moralsk, til å møte en eventuell fare. Dette er den eneste positive konklusjonen. Om noen aktiv fredspolitikk fra Sveriges side er det aller minst tale.
>
> Verdens Gang antyder en liknande uppfattning:
>
> Det nya som her er gitt uttrykk for om Sveriges holdning til en vestblokk, er i aanavar med det som er kommet fram i Norge.
>
> Men når det gjelder synet på nøytraliteten må en konstatere at det avviker meget fra det som hittil har kommet fram på norsk hold.
>
> Tyvärr är de båda tidningarnas utlatanden långtifrån klara. Man konstaterar med kritik att Dagens Nyheter förordar neutralitetspolitik. Det bör då understrykas att Dagens Nyheter — liksom hela den svenska opinionen — ställer sig sympatiskt till in-

Caféarrende

Botkyrka kommun utarrenderar härmed Cafe- och Konditorilokalen å Café Bristols Tomten i Tullinge. Anbud skola vara inlämnade senast den 18/10 1946. Närmare upplysningar om villkor lämnas av **S. Gillberg**, Tullinge. Tel. 47 mellan kl. 18—19.

Vid Stockholms stadsfullmäktiges sammanträde

måndagen den 14 oktober 1946 kl. 18 å Rådhussalen i Stadshuset komma utöver förut kungjorda ärenden bland annat att förekomma nedanstående:

12. **Utl. 340.** Remiss av förslag till avtal mellan svenska staten och Stockholms stad angående inskränkning i fördelningen av de av staden kontrollerade värdena samt i medicinska kliniken och ögonkliniken vid Karolinska sjukhuset m. m.
13. **Utl. 341.** Remiss av framställning om beskickning av tiden för upphävande äpenhållande.
14. **Utl. 342.** Remiss av framställning om begränsning av tiden för öppethållande av tillfällighet å Hammarbyhöjden.
15. **Utl. 343.** Remissv av ansökningar om tillstånd att utminutera pilsnerdricka.
16. **Utl. 344.** Remissv av ansökningar om tillstånd att övertaga rättighet att utskänka pilsnerdricka.
17. **Utl. 345.** Remissv av ansökningar om tillstånd att idka handel med begagnat gods.
18. **Utl. 346.** Remiss av ansökan om stadsbidrag till drift av barnhem.
19. **Utl. 347.** Andrad dispositon av visst för eftervestion av 1937 års lönereglering m. m. reservvede medel.
20. **Utl. 348.** Tilläggsanslag för viss omdisposition av centralvärmeanläggningen vid Södersjukhuset.
21. **Utl. 349.** Förslag om utverkande av ny kvarteret Vikingen å Kungsholmen.
22. **Utl. 350.** Förslag om utverkande av byggnadsförbud inom visss områden av stadsfastighetsn. Ulvsunda Industriområde, Marieh&ll, Bromma Kyrka och Norra Ängby.
23. **Utl. 351.** Förslag till ändring av stadsplanen för kvarteren Blåsten och Midmet m. fl. inom stadsdelen Södra Hammarby.
24. **Utl. 352.** Förslag till ändring av stadsplanen för kvarteret Sandhagen inom Stadsdelen Johannesbov.
25. **Utl. 353.** Förslag till ändring av stadsplanen beträffande del» kvarteret Tändsatten inom stadsdelen Stora Mossen, del» kvarteret Mullvadeo Andra å Södermalm.
26. **Utl. 354.** Tilläggsanslag för utförande av den provisoriska Blasieholmsbron.
27. **Utl. 355.** Anslag för utdragande av vattenledning till Hässelby villastad.
28. **Utl. 356.** Motion angående anordnande av ett hem för sjuka folkpensionärer m. fl.
29. **Utl. 357.** Överskridanden av anslag i konstfackskolans stat för budgetåret 1945/46 m. m. samt fråga om ändring i avtalet med kronan om bidrag till konstfackskolan.
30. **Mem. 358.** Avvägelsev av visss uppdrag.

Ovanstående ärenden tillhandahålles handlingar äro tillgängliga å Stadskollegiets lokal på vanliga expeditionstider samt eljest efter särskild överenskommelse med sekreteraren.

Det nya skyttеögat

finnes nu hos

OPTIKER PREISLER

Drottningg. 68, Sthlm.

F:a RUDOLF ALLVIN

ANDERSTORP

Tel. 342

Specialtillverkning av

Babybyxor — Blöjskydd

Regnhuvor — Puderväskor

m. fl. liknande artiklar.

INFORDRA OFFERT.

LÄGSTA PRISER.

Försäljning endast till grossister.

1936 PREMIE- KÖPAS TILL 51:- OBLIGAT. KR.

STORRE ANT. ENL. ÖVERENSKOMMELSE

BYTAS KOSTN.-FRITT MOT 1946

I DAG SISTA DAG.

Fr. o. m. MÅNDAG

Köpas 1936 PREMIE- TILL 49:- OBLIGAT KR.

BYTAS EJ

Bankirfa MERKUR, Sthlm

Vasagatan 3. Filial i Folkungagatan 54.

T. Växel 10 42 22. Grundad år 1919.

Rivning av byggnader

Härmed infordras skriftliga förseglade anbud å rivning och bortförande av nedan upptagna byggnader (lämplign som bränsle).

Inom Vaxholms stad
- Tvärstuga (55) av trä vid Hamnen
- Avträdesbyggnad (53) av trä vid Redutten samt Svinstall (2 d) av trä vid "Lugnet".

Å Rindö västra del
- Boningshus (59) av trä
- Stallbyggnad (6) av trä
- Lägenhybdar (52, 55) av trä
- Svinstall (60 g) av trä
- F. d. mangårdsbyggnad (61) av trä
- Ladugårdsbyggnad (61 b) av trä
- Källare (61 c) av sten samt Sommarstall (65) av trä.

Vid Oskar-Fredriksborg
Vid Myttinge å Värmdö

Anbud märkta "Rivning av byggnader" skola vara Fortifikationsbefälhavaren vid Stockholms kustartilleriförsvar, Vaxholm, tillhanda senast 22 oktober kl. 12 på dagen.

Anbudsgivare är bunden vid avgivet anbud t. o. m. den 1. november 1946.

Anbudsgivare skall hava byggnaderna rivna och borthämtade samt platserna avstädade till den 1. april 1947.

Visning av byggnaderna äger vad beträffar byggnader inom Vaxholm och Rindö västra del efter hänvändelse till Kasernavd., Vaxholm, KA-staben 169, samt beträffande Oskar-Fredriksborg och Värmdön efter hänvändelse till verksmästare Sjödin, tel. KAI 236.

Møbler fra Danmark

Vi kan tilbyde Dem Møbler i enhver Stilart snevel hele Stuer som Enkelt-Møbler. Vi søger Forbindelse med større Aftagere, der kan importere. Sort Dem venligst i Forbindelse med os og meddel, hvad De er interesseret i — vi svarer omgaaende.

ULF-MØBLER, Exp.-Afd.

Vester Voldgade 6, København.

Skyddsrumsbänkar

Ca 500 st. skyddsrumsbänkar av trä, stapelbara, försäljas, längd 2 met. Visning efter hänvändelse tel. 53 81 69 (Hr Holmsten). Skriftliga anbud emottagas senast torsdagen den 17 okt. under adress Stockholms stads gatukont., Inköpsbyrån, Riddarhustorg. 3

Svenska agenturföreningen, Borås

omfattande 70 solida, godtjet inarbetade distriktsagenturer med redbara, högt kvalificerade försäljare, söker ytterligare försäljningsobjekt t. LANTBRUK och FASTIGHETER på landsbygd.

Försäljningsinriktad DEKORATÖR sökes

Jag söker en verkligt all round dekoratör och försäljningsman. Han skall med vederbörlig assistens sköta skyltfönstren och övrig uppsyktning, men också — tillsammans med mig — kunna planera inköp och försäljning. Särskild vikt fäster jag vid branschkunnighet och sunt omdöme. Kunnighet i engelska språket ger företräde. Anspråken äro stora, men i gengäld är jag beredd att ge rätt man goda villkor. Sökande från Stockholm kan söka direkt kontakt med mig för event. personligt samanträffande, medan aspirsnter från landsorten bör bifoga sedvanliga handlingar: betyg. arbetsprover, foto, referenser etc.

GÖSTA KÄLLQUIST

den moderna herraffären vid Södermalmstorg i Stockholm

S K O L O R

NETZLERS TEKNISKA INSTITUT

Lönsgatan 4 (vid Järntorget), Göteborg. Inspektor Prof. Gösta Rodman.

VERKMASTAREXAMEN. Från dagskolan efter 4 (resp. 5) månx kurs, från aftonskolan efter 8 (resp. 12) månx kurs i Väg- och Husbyggnads-, **Motor-, Maskin-, Elektro-, Kemi- samt Värme- och Sanitetstekniska fatken och specialkurs i Radio. Fackskola i skeppsbyggeri.**

Elektr. installatörskurser under Kungl. Kommerskollegii kontroll. Ende tekniska institut i västra Sverige som har ingenjörkurser som överbyggnad på Verkmästareexamen HADE i en dag- och en aftonskola med examen på kortare tid. Senaste läsåret 525 elever.

Nya verkmästarekurser börja den 20 jan. Nya ingenjörkurser börja den 27 jan. Begär prosp. Angiv om möjligt vilket fack som önskar. Exp. öppen vard. 9—4 och 6—8, lörd. 10—2. Telefon 14 59 39.

Elektrisk installatörskurs

av klass C om 220 tim. och nder Kungl. Kommerskollegii överinseende anordnas vid **Tekniska Institutet**, Nybrogatan 8, Stockholm. **Aftonkursen** börjar den 19 oktober. **Dagkursen** i februari.

Kungörelse

Förrättning enligt lagen den 18 juni 1925 om rätt i vissa fall för nyttjanderättshavare att inlösa under nyttjanderätt upplåtet område avseende lägenheten Ishäxren inom fastigheten Gällnö 4:1 Värmdö socken och Stockholms län handlägges vid sammanträde för förrättningsmannen tisdagen den 31 oktober 1946.

De, vilkas rätt berörs av förrättningen, äga därvid tillfälle komma och bevaka sin rätt.

Sakägare anmanas att vid sammanträdet före tillgängliga åtkomsthandlingar och lantmäterihandlingar av betydelse för förrättningen.

Stockholm den 10 oktober 1946.

På tjänstena vägnar:

HANS HEDENER
extra lantmätare.

Sjukhusinventarier

Genom annons i "Tidning för leverantörer till staten" för 11/10 1946 have anbud infordrats å inventarier m. m. för Garnisonssjukhuset i Boden.

Fullständigt upphandlingsprogram erhålles vid härvändelse till sjukhusintendenten (tel. nummsnop: Garnisonssjukhuset, växel).

Anbud skola var inkomna före kl. 1200 den 1 november 1946.

Boden den 7 oktober 1946.

CHEFLÄKAREN.

Otroligt men sant

Per Collinder tror inte att denna båt kunde forcera Nordvästpassagen. Han skriver:

"... om det finns sådana skonare, så vore det bättre att inte ta dem med till Ishavet."

G. J. Tranter

HUR VI FORCERADE NORDVÄST-PASSAGEN

"Den lässvända boken lyfter stillsvia flikar från en svårtillgänglig verklighet, en mänsklighetens barndomsvärld, som många bland oss längtar tillbaka till ibland, och härdare dygder, behövliga ännu i vår madrassrande kulturkrets."

Per Collinder i Dag. Nyh.

Illustr. 10:—, inb. 13:75

NATUR och KULTUR

Dagens Nyheter läses dagligen av 100.000-tals människor.

TRE VORO FLAGGORNA

är titeln på Leo Margulies och Sam Mervin j:rs färgrika och dramatiska berättelse från 1700-talets New Orleans. En roman laddad med kärlek, hat, spänning och romantik

– kort sagt: Ett fynd för läsecirklarna.

"Alla dessa kvinnor äro vackra, stolta och självmedvetna, skapande konflikter och färgrika situationer i sin strid för livet, make och barn i detta brokiga Louisiana, vars historia skymtar utan att tynga det romantiska stoffet." *Sydsv. Dagbl.*

"En ypperlig historisk roman." *The Chicago Tribune*

Häft. 9:50, inb. 13:50.

Gebers

© Tingstensamlingen Publicerad med tillåtelse av Dagens Nyheter AB.